

“MOAI SKARSTERLAN”

20-10-2020: Informatiebulletin nr. 32, 04 van 2020

Geachte leden van Moai Skarsterlân,

De bulletins volgen elkaar op dit moment snel op. Niet verwonderlijk want het was een drukke maand voor ons. Eerst het Petear op 7 oktober en eind deze maand de raadsvergadering over de Omkromte.

Het Petear:

Dit werd digitaal gehouden, de sprekers moesten vanuit huis via de computer hun verhaal houden.

Namens ons heeft Susca Vierstra nog eens duidelijk gemaakt waarom wij vinden dat de Omkromte openbaar moet blijven. Daarnaast heeft Arjen de Ree op persoonlijke titel gepleit voor de openbaarheid en is door Jaap Halma een schriftelijke reactie ingediend.

Voor de bewoners van de Kooilaan hebben de heer de Graaf en Mevr. Hengst het woord gevoerd. Door de bewoners zienswijzen ingediend, in totaal met maar liefst 52 “ dringende en zwaarwegende” argumenten om de openbaarheid te laten vervallen.

Van beide kanten waren het grotendeels dezelfde argumenten die al eerder aangevoerd waren en dat dat was natuurlijk niet verwonderlijk gezien de al jaren lopende procedure.

Wel is door ons het standpunt van de bewoners dat het Doniawerstal deel van de singel niet meer openbaar zou zijn, nu definitief onderuit gehaald waardoor een aantal van hun argumenten (die toch al twijfelachtig waren) niet meer gelden.

Waar we echter totaal niet blij mee waren was de procedure van het Petear.

Vooraf was gesteld dat de spreektijd beperkt moest blijven tot 2 à 3 minuten.

Sisca heeft zich daar keurig aan gehouden maar de heer de Graaf kreeg van de gespreksleider meer dan 7 minuten de tijd en mevr. Hengst ruim 4 minuten. We hebben al aan de Griffie laten weten daar we het niet eens zijn met deze gang van zaken en zullen ook nog een formeel bezwaar indienen.

De raadsvergadering:

Deze is op 28 oktober a.s. en is wederom digitaal.

Hier komt het voorstel van B&W aan de orde: “ om het verzoek van de bewoners tot onttrekking van het pad van de Kooilaan aan de openbaarheid af te wijzen”.

Alhoewel de leden van de raad van beide partijen al veel informatie te verwerken kregen hebben wij inmiddels met een aantal politieke partijen afspraken gemaakt om in een gesprek nogmaals ons standpunt te verduidelijken. Daarnaast hebben we hen eerder een toelichting verstrekt over de cultuurhistorische waarde van de singel en zullen we hen alsnog schriftelijk informeren over een aantal aspecten van het publieke- en het private belang van de openbaarheid van de singel.

Tot slot nog een oproep aan u: Als u het met ons eens bent en u durft de stoute schoenen aan te trekken, benader een raadslid van uw politieke richting en dring er bij hem/haar op aan het standpunt van B&W te volgen.

Wilt u meer weten over onze visie over de cultuur-historische waarde van de singel? **Lees dan de bijgevoegde bijlage:** “ Cultuur historische waarde Omkromte “.

U kunt de raadsvergadering, die om 19.30 begint, dus niet in persoon volgen maar wel vrij eenvoudig op uw computer. Dat gaat als volgt:

1. Ga naar de website: www.defryskemarren.nl/gemeenteraad/vergaderingen-gemeenteraad

2. Klik op: “live vergadering volgen”

3. Klik op: “raadsvergadering woensdag 28 oktober 2020”

4. Er volgt dan een scherm waarin wordt aangegeven hoeveel tijd het nog duurt voordat de vergadering begint. U hoeft verder niets te doen, de uitzending begint automatisch.

Het debat over de Omkromte is punt 6 op de agenda, het besluit en de stemming daarover is agendapunt 14.

We hopen van harte dat dit voor ons het einde is van deze lange procedure!

Namens “Moai Skarsterlân”,

Jaap Halma.

Bijlage Cultuurhistorische waarde Omkromte hieronder ▼

Inleiding:

Wij geven hieronder weer wat onze bevindingen zijn na het onderzoeken van de geschiedenis van de Omkromte.

De aanleiding tot het onderzoek:

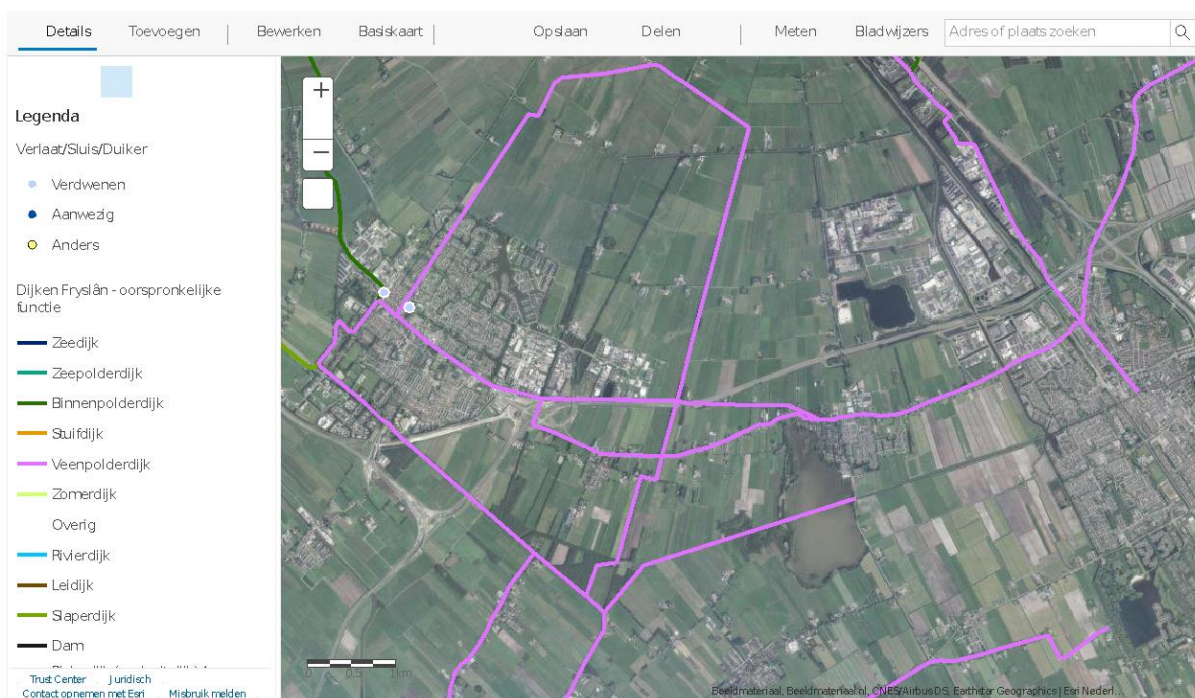
In 2014 kwamen er verschillende vragen uit de Jouster gemeenschap over de status van de singel de Omkromte bij Moai Skarsterlân terecht. Op de jaarvergadering werd er op aangedrongen daar serieus onderzoek naar te doen. In toenemende mate werd het pad geblokkeerd en werden wandelaars op vervelende manier gesommeerd om daar niet langer langs te lopen. Bij de gemeente kreeg men geen gehoor, werd ons gemeld.

Contact met de gemeente:

Als Moai Skarsterlân bestuur hebben we dit opgepakt door ons te laten informeren door de wethouder en ter zake kundige gemeenteambtenaren. Het probleem, zo werd ons verteld, was dat er een ruilverkaveling was geweest en dat als gevolg daarvan het pad aan de kant van Doniawerstal mogelijk niet meer openbaar zou zijn. De wethouder leek het wel een goed idee om er alles aan te doen het pad open te houden. Wij spraken af verder onderzoek te doen en alle gegevens aan de gemeente door te geven. Dat hebben we gedaan. Een toegezegde reactie op de aangeleverde gegevens bleef uit.

Historische rijkdom rond Joure:

De gegevens die we verzamelden maakten ons duidelijk dat het hier bij de singel De Omkromte gaat om een heel oud pad. De Omkromte is niet alleen de landverbinding met Langweer, maar zij fungeerde ook als deel van de landweg van Joure via Sint Nicolaasga met Sloten en Gaasterland. De opkomst van Joure als Vlecke op de plaats waar het nu ligt is te danken aan de strategisch belangrijke plek waar land- en waterwegen elkaar treffen. Daar vond overslag van vee en goederen plaats. Op die strategische plek werd ook een versterking gebouwd waar uiteindelijk Herema State op verrees. De Omkromte werd dus vooral benut als landweg naar Zuidwest Friesland. Op het Rijke Bezit aan kaarten die de familie Vegelin van Claerbergen liet maken is de hele ontwikkeling van de Omkromte goed te volgen.

Recente inventarisatie van dijken in Friesland, waarop ook de Omkromte prominent voorkomt

Deze grietmansfamilie Vegelin begon rond de eigen woonstede ook te experimenteren met de aanleg van binnendijken. Zo legden ze in 1704 (na de overstromingen van 1702 en 1703) de Heremapolder achter Heremastate aan en de Zwarte Polder bij Snikzwaag. Het water dat begin 18de eeuw bij stormvloed meerere malen door de Zuiderzeedijk brak, zette ook de landerijen rond Joure en Westermeer onder het zoute water. Gevolg was dat het land jarenlang bijna niets opleverde en hun pachters van ellende omkwamen. Om dergelijke rampen te voorkomen werd er in 1716 door grietman Vegelin van Claerbergen besloten een groot systeem van binnendijken rond Joure, Westermeer en Haskerhorne aan te leggen. Dat in 1717/1718 gereed gekomen dijkenstelsel is fraai zichtbaar op de Provinciale Kaart van Friesland uit 1739 (een deel van die kaart is verwerkt in het tapijt in de raadszaal in Joure).

Cultuurhistorische waarde Omkromte:

De singel Omkromte maakt ook deel uit van dat systeem van binnendijken, in de nieuwe Omgevingsvisie aangeduid met Vegelin Structuur.

Verloop van de dijk beschrijven, vroegere en huidige structuur laten zien. Op zulke historische structuren moet je zuinig zijn. Dat is ook in onze gemeente het gevoel, denken wij, maar dan moet je wel weten wat je aan dergelijke belangrijke landschapselementen in je gemeente hebt. Dat is ook de reden dat de gemeente De Fryske Marren samen met de gemeente Súdwest Fryslân een eerste begin tot een landschapsbiografie te laten

maken. In eerste instantie voor het buitengebied en nog niet volledig. (zie ook www.marenklif.nl/landschapsbiografie/ en <https://fryslan.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=0fd7787bdd9349b8840e3f9da5981d95>) Wij vertrouwen er op dat de aanvullingen nog wel zullen komen.

Wat wel uit die biografie naar voren komt is dat de binnendijken een belangrijk cultuurhistorisch element in onze gemeente zijn. Het zuidelijke deel is nog zéér herkenbaar in het landschap. Wie in Joure kent niet de Omkromte, de Hege en de Lege Simmerdyk en aansluitend daarop de Haulstersingel en de Wildehornstersingel. Allemaal deel uitmakend van deze binnendijkenstructuur en tot op de dag van vandaag te volgen en te betreden in het landschap.

Op dit moment wordt er gewerkt aan een inventarisatie van dijken in Friesland. Dit wordt gedaan omdat de kennis over de vroegere waterstaatswerken onvoldoende bekend is. Dat merken wij ook als we in gesprek raken over de waarde van de Omkromte. Het zal u dan ook niet verbazen dat juist de Omkromte weer prominent zichtbaar wordt gemaakt in deze dijkeninventarisatie.

Vegelinkaart 1739, met daarop het voetpad na Joure

Wij wisten en weten nog lang niet alles rond het pad Omkromte. Zo zijn we eerder en ook nog weer recent aan de hand van wettelijke Wegenleggers aan de weet gekomen dat niet alleen het Haskerlandse deel altijd openbaar is gebleven, maar dat dit ook het geval is voor het Doniawerstal deel. Gegevens die notabene in de wegenleggers in het eigen gemeentearchief aanwezig zijn. Wat hadden we niet een discussie en ellende kunnen voorkomen als de gemeente dat direct had uitgezocht en erkend.

En dan de ontdekking die we aanvankelijk over het hoofd zagen als Moai Skarsterlân betreffende de waarde van de binnendijken.

Wij hopen van harte dat u van het bovenstaande kennis wilt nemen en zult begrijpen dat het om iets meer gaat dan zo maar een singel. Het gaat om alle Jousters en de andere inwoners van onze gemeente.

Met vriendelijke groet,

Namens Vereniging Moai Skarsterlân,

Sisca Vierstra.